

Hasła na literę D:

D'ARCY MARTIN CYRILL

DÀI ZHÈN [taj czen]

DAKṢIṆĀCĀRA [dakszinaaciaara] lub **DAKṢIṆĀMĀRGA**

DALAJLAMA (tyb. **tā-la'i bla-ma** [tale lama, wg dialektu pld.: dalaj lama], **rgyal-ba rin-po-che** [giella rimpoche], z mongolskiego **tale lama**)

DAMIANI PIOTR

DANILEWSKI NIKOŁAJ JAKOWLEWICZ

DANTE ALIGHIERI

DÀO [tau] (z chiń. – droga; jap. michi, dō)

DÀO'ĀN (Dào Ān) [tau an]

DÀOSHĒNG (Zhù Dàoshēng) [czu tauszeng]

DARŚANA [darsiana] (sansk. widzenie)

DARUMA-SHŪ [daruma-siu]

DARWIN CHARLES ROBERT

DARWINIZM

DASEIN (Da-Sein, Dass-sein)

DASEINSANALYSE (niem. Dasein – byt; Analyse – analiza)

DAUB KAROL

DAUBERT JOHANNES

DAUMER GEORG FRIEDRICH

DAVIDSON DONALD HERBERT

DAWID JAN PAWEŁ WŁADYSŁAW

DAWID Z DINANT (David de Dinanto)

DAWSON CHRISTOPHER

DĀXUÉ (Dà Xué) [daksu]

DĀYĀNANDA SARASVATĪ (Swami Dayanand Saraswati, właśc. Mūla Śāṅkara)

DĄBROWSKI KAZIMIERZ

DĄBRÓWKA JAN

DĄMBSKA IZYDORA HELENA MARIA

DÉ [te]

DE DICTO – DE RE

DE FACTO – DE IURE (łac. de – z, od; factum – czynność, dzieło, fakt; ius – prawo, uprawnienie)

DE LA FORGE LOUIS

DE MORGAN AUGUSTUS

DE RAEYMAEKER LOUIS

DE RUGGIERO GUIDO

DE VRIES JOSEPH

DE WULF MAURICE

DEBOLSKI NIKOŁAJ GAWRIŁOWICZ

DECYZJA (gr. προαίρεσις [proajresis], łac. electio – postanowienie)

DECYZJONIZM (łac. decisio – postanowienie, rozstrzygnięcie)

DEDUKCJA (łac. deductio – rozumowanie, dyskurs, wyprowadzenie)

DEDUKCJONIZM (łac. deductio – rozumowanie, dyskurs)

DEFINICJA

DEHUMANIZACJA

DEIFIKACJA

DEIZM

DEKADENCJA**DEKALOG** (gr. δεκάλογος [dekálogos], od: δέκα λόγοι [deka lógoi])**DEKLARACJA POWSZECHNA PRAW CZŁOWIEKA ONZ (Powszechna Deklaracja Praw Człowieka)****DEKONSTRUKCJONIZM****DEL NOCE** AUGUSTO**DELEUZE** GILLES**DEMATERIALIZACJA****DEMIURG** (gr. δημιουργός [demiourgós] – rękodzielnik, rzemieślnik)**DEMOKRACJA** (gr. δημοκρατία [demokratía], od δῆμος [demos] – lud, obywatele; κράτος [kratos] – władza, rządy, siła)**DEMOKRYT** (Δημόκριτος [Demókritos], Democritus) **Z ABDERY****DEMONOLOGIA** (gr. δαίμων [dáimon] – duch, bóstwo, demon; λόγος [logos] – rozważanie, myśl, teoria)**DEMONY** (gr. δαίμων [dáimon], δαιμόνιον [daimónion] – duch, bóstwo)**DEMORALIZACJA****DEMPF** ALOIS**DENOTACJA****DEONTOLOGIA** (gr. δέον [deon] – trzeba, powinno się; λόγος [logos] – rozum, nauka)**DEONTOLOGIZM** (gr. δέον [deon] – trzeba, powinno się, λόγος [logos] – rozum, nauka)**DEONTONOMIZM** (gr. δέον [deon] – trzeba, powinno się; νόμος [nomos] – nakaz, prawo, przepis)**DEONTYCZNA LOGIKA** (gr. δέον [deon] – trzeba, powinno się)**DERRIDA** JACQUES**DESCARTES RENÉ** → **KARTEZJUSZ****DESCHAMPS** MARIE-LÉGER**DESCOQS** PEDRO**DESIDERIUM NATURALE****DESKRYPCJA** (łac. descriptio – opis, wizerunek)**DESPOTYZM** (gr. δεσπότης [despotes] – pan, władca, właściciel)**DESSOIR** MAX**DESTUTT DE TRACY** ANTOINE LOUIS CLAUDE**DETERMINACJA****DETERMINIZM****DEUTINGER** MARTIN**DEVA** (Āryadeva, Kāṇadeva, Nīlanetra, Piṅgalanetra)**DEVASŪRIVĀDIN** [dewasuri-wadin], (Vādideva Sūri, Vādipravara – Wielki Mówca)**DEVOTIO MODERNA****DEWANTARA** (Ki Hadjar Dewantara lub Dewantoro, właśc. Soardi Soerjaningrat)**DEWEY** JOHN**DEZZA** PAOLO**DĘBICKI** WŁADYSŁAW MICHAŁ**DGE-LUGS** [geluk]**DHAMMAPADA** (Ścieżka dharmy)**DHAMMAPĀLA** [Dhammapola] (Ācariya Dhammapāla)**DHAMMASAṄGANĪ** (*Wyliczenie zjawisk*)**DHĀRAṆĀ** (trzymanie, podtrzymywanie)**DHARMA** (nośnik, podłoże, podstawa, norma; od sanskr. dhṛ – nieść, utrzymywać, podtrzymywać)**DHARMAKĪRTI** (Kīrti, tyb. Chos-kyi grags-pa [chéngji dzakpa])

DHARMAPĀLA (chiń. **Hùfǎ**)

DHARMARĀJĀDHVARIN [dharamaraadzia-adhvarin]

DHARMARAKṢA [dharmaraksza] (chiń. **Fǎhù** lub **Zhù Fǎhù** [czu fahu])

DHARMAŚĀSTRA [dharmasiaastra] (sansk. dharma – prawo[śc], śāstra – nauka)

DHARMAŚRĪ (Dharmaśreṣṭhin, chiń. **Fǎshèng**)

DHARMOTTARA (tyb. **Chos-mchog** [čhöčhok])

DHĀTU (element, składnik)

DHĀTUKATHĀ (*Dyskusja o elementach*)

DHYĀNA [dhjaana] (pali: jhāna [džhaana]; chiń. chanding [czhanting], channa [czhanna], jinglu [cinglu]; tyb. bsam gtan [samten]; jap. zenna – medytacja, kontemplacja)

DIÁ TÍ (gr. διὰ τί – dla-czego?; łac. propter quid – dzięki czemu?)

DIADA (gr. δυάς [dyás], δυάδος [dyados], od: δύο [dyo] – dwa)

DIAGRAMY W LOGICE (gr. διάγραμμα [diágramma] – rysunek, plan, figura, coś oznaczonego liniami)

DIALEKTYKA (gr. ἡ διαλεκτική (τέχνη) [he dialektiké (techne)] – sztuka dyskusowania, od διάλεκτος [diálektos] – mowa, dyskusja, διαλέγεσθαι [dialégesthai] – rozmawiać, dyskutować, argumentować; łac. dialectica – sztuka rozumowania, logika)

DIALOG (gr. διάλογος [diálogos]; διαλέγειν [dialégein], od διά- [diá] – przez, za sprawą, dzięki; λέγειν [légein] – mówić, twierdzić, myśleć)

DIALOGU FILOZOFIA

DIANOIA (gr. διάνοια – umysł, intelekt, myśl, sposób myślenia, rozsądek)

DIATRYBA (gr. διατριβή [diatribé])

DICTUM DE OMNI ET NULLO

DIDEROT DENIS

DIELS HERMANN ALEXANDER

DIFFERENTIA SPECIFICA (różnica gatunkowa)

DIGAMBARA (odziany w przestwór, nagi; od sanskr. diś – strona świata, przestwór, przestrzeń i ambara – szata, odzienie)

DIGNĀGA (**Diñnāga** [dingnaaga], **Mahādignāgārjuna** [mahaa-dignaaga-ardziuna], tyb. **Blo-gros brTan-pa** [lodzö tenpa], chiń. **Chenna** [czhenna] lub **Dayulongshu** [tajülong szu], jap. **Jinna** [dzinna])

DĪKṢĀ [diikszaa]

DILTHEY WILHELM

DING AN SICH

DINGLER HUGO

DIogenes LAERTIOS (Διογένης Διογένης, Diogenes Laërtius)

DIogenes (Διογένης) **Z APOLLONII**

DIogenes (Διογένης) **Z SELEUCJI**

DIogenes Z SYNOPY (Διογένης, **Diogenes**)

DIONIZJOS (Διονύσιος, **Dionysios**, **Dionysius**) **Z HERAKLEI**

DIONIZY AREOPAGITA (**Pseudo-Dionizy**, Διονύσιος, **Dionysius**)

DIONIZY KARTUZ (**Dionysius Cartusienis**)

DĪPĀMKARA ŚRĪJÑĀNA [diipankara śriidźniaana] (**Candragarbha** [ciandragarbha], **Atīśa** [atiisia], tyb. **Jo-bo rJe** [dziobo dzie], **dPal-ldan A-ti-śa** [pelden atisia])

DISPOSITIO (układ, podział, plan; od: disponere – rozmieścić, rozdzielić, ułożyć)

DISPUTATIO

DISTINCTIO

DŁUGOSZ (**Dlugossius**, **Longinus**) **JAN**

DMOWSKI JÓZEF ALOJZY (niekiedy mylnie: Jan)

DMOWSKI ROMAN

DOBOSZYŃSKI ADAM WŁADYSŁAW

DOBRO (gr. ἀγαθόν [agathón], łac. bonum)

DOBRO WSPÓLNE (łac. bonum commune)

DOBRZAŃSKI JAN

DOBSZEWICZ BENEDYKT

DOCTA IGNORANTIA (uczona, oświecona niewiedza)

DŌGEN (Dōgen Kigen)

DOGMATYZM (gr. δόγμα [dogma])

DOKSA (gr. δόξα – mniemanie, opinia, przekonanie, przypuszczenie, sąd)

DOKTRYNA (łac. doctrina – nauka, umiejętność, nauczanie, od: docere – uczyć, wykazywać, powiadamiać)

DOMINIK GUNDISALVI → **GUNDISALVI**

DOMINIK (Franciszek) DE SOTO

DOMINIK Z FLANDRII (Beaudouin Lottin)

DOMIŃCZAK STANISŁAW

DONAT JOSEF

DONATI BENVENUTO

DONDEYNE ALBERT

DŌNG ZHÒNGSHŪ [tung czungszu]

DÒNGSHĀN LIÁNGJIÈ [tungszen liangcie] (**Liángqiè** [liangchie])

DORDA JAN

DOSKONAŁOŚĆ (łac. perfectio – dokonanie, spełnienie; od perficere)

DOSTOJEWSKI FIODOR MICHAJŁOWICZ

DOŚWIADCZENIE (łac. experientia; gr. ἐμπειρία [empeiría])

DOŚWIADCZENIE RELIGIJNE

DOWGIRD ANIOŁ

DOWODY NA ISTNIENIE BOGA

DOWODZENIE FAKTYCZNE (gr. ὄτι [hoti]; łac. demonstratio quia – dowodzenie: że jest) **I WYJAŚNIAJĄCE** (gr. διότι [dioti]; łac. demonstratio propter quid – dowodzenie: dlaczego jest)

DOWÓD (gr. ἀπόδειξις [apódeixis], λόγος [logos], τεκμήριον [tekmérion]; łac. demonstratio, argumentatio, probatio)

DOZNAWANIE → **ACTIO – PASIO**

DOZYTEUSZ (Δοσίθεος [Dositheos], **Dositeos, Dostai**)

DRAMAT (gr. δράμα [drama])

DRASKI ADAM JACEK (**DRASCIUS**)

DRAŚTR [drasztry]

DRAVYA [drawja]

DREWNOWSKI JAN FRANCISZEK

DRIESCH HANS ADOLF EDUARD

DRIYARKARA [Drijarkara] NICOLAUS

DROBISCH MORITZ WILHELM

DROYSEN JOHAN GUSTAW

DRUIDYZM – (od celtyckiego: dru-vid – bardzo mądry)

DRZAZGA JÓZEF

DRZEWO PORFIRIUSZA (łac. arbor porphyriana, arbor Porphyrii)

DUALIZM (gr. δύος [dyás] – dwa, dwoistość; łac. dualis – podwójny)

DUCASSE COURT JOHN

DUCH (gr. νοῦς [nous] oraz πνεῦμα [pneuma]; łac. animus, spiritus)

DUCH ŚWIĘTY (gr. τὸ Ἅγιον Πνεῦμα [to Hágion Pnéuma], łac. Spiritus Sanctus)

DUFRENNE MIKEL

DUHAMEL JEAN BAPTISTE

DUHEM PIERRE

DUḪKHA (pali: dukkha; cierpienie, niewygoda, uciążliwość, przykrość, smutek, kłopot, trudność)

DÜHRING EUGEN KARL

DUMMETT MICHAEL ANTHONY EARDLEY

DUNS SZKOT JAN (**Duns Scotus Joannes**)

DURAND Z SAINT-POURÇAIN (**Durandus de Sancto Portiano**)

DURANDELLUS

DURKHEIM ÉMILE

DUSZA LUDZKA (gr. ψυχή [psyché], łac. anima)

DUSZA ŚWIATA (gr. ἡ τοῦ κόσμου ψυχή [he tou kósmou psyché]; łac. anima mundi)

DVAITA-VEDĀNTA [dwajta-wedaanta] (sansk. dvaita – dwójnia; tattva-vāda – doktryna prawdy)

DVAITĀDVAITA-VEDĀNTA [dwajtaadwajta-wedaanta] (sansk. dvaitādvaita – dwójnia [w] niedwójni)

DWORAK KAZIMIERZ

DYFUZJONIZM (łac. diffusio, diffusum, diffundere – rozlanie się, rozprzestrzenianie)

DYGASIŃSKI ADOLF

DYKTATURA

DYLEMAT (gr. διλήμματος [dilémmatos])

DYNAMIS (δύναμις [dýnamis])

DYROFF ADOLF

DYSKUSJA (łac. discussio – badanie, roztrząsanie)

DZIAŁANIE → **ACTIO** – **PASIO**

DZIEDUSZYCKI WOJCIECH

DZIEJÓW FILOZOFIA

DZIELSKI MIROSLAW

DŹINIZM (sansk. jaina-darśana, jaina-mata, ārhata-darśana)